

2

Περιοδική Έκδοση από την
Συνέλευση Εναντία στον Εκβιασμό
του Ενοικίου

Ιανουάριος 2022

Στέγαση & Πληθωρισμός

σελ.4

Ο εξευγενισμός στις γειτονιές μας

σελ.2

ΤΑ ΝΕΑ ΤΩΝ ΕΝΟΙΚΙΑΣΤΩΝ

Τουρισμός

σελ.8

Είμαστε μια συνέλευση η οποία αγωνίζεται για τα δικαιώματα των ενοικιαστών/στριων. Σκοπός μας είναι να αναδείξουμε τα καθημερινά προβλήματα και τους τρόπους ώστε να τα ξεπεράσουμε συλλογικά-αλληλέγγυα-δικεκδικτικά. Η συνέλευση λειτουργεί αυτοοργανωμένα κι αντιεμπορευματικά. Δεν υποστηρίζεται από ΜΚΟ, κόμματα ή κυβερνητικούς θεσμούς και χρηματοδοτούμαστε αποκλειστικά από τις συνεισφορές των μελών μας.

Website: unrealestate.noblogs.org

Facebook: @UnrealEstateAthens

Twitter: @unrealestate_gr

E-mail: unrealestate@riseup.net

Φοιτητική Στέγαση

σελ.6

Νέες Αντικειμενικές Αξίες

σελ.2

Ιστορίες Ενοικιαστικής Τρέλας

σελ.7

Editorial:

Έχουν περάσει κάποιες μήνες από την έκδοση του πρώτου τεύχους των «Νέων των ενοικιαστών». Κι αυτοί οι μήνες έχουν προσθέσει έξτρα βάρη στην ήδη βεβαρημένη σχέση μεταξύ του μισθού και του ενοικίου μας. Είναι η λεξούλα «πληθωρισμός» ή αλλιώς η αύξηση του κόστους των απαραίτητων για την αναπαραγωγή μας προϊόντων που κάνει τον μισθό μας να τελειώνει ακόμα πιο γρήγορα κάθε μήνα. Η ανάκαμψη της τουριστικής βιομηχανίας σε σχέση με το 2020, η σταθερή άνοδος των αξιών της ιδιοκτησίας γης και ακινήτων και ο εξευγενισμός του κέντρου της πόλης με άξονα το «τουριστικό κεφάλαιο» αποτελούν τρεις ακόμα πτυχές των σχεδίων των αφεντικών. Ξεφυλλίζοντας την εφημερίδα που κρατάτε στα χέρια σας θα μπορέσετε να διαβάσετε για όλα τα παραπάνω. Και κάτι περισσότερο... Δεν σκοπεύουμε να κατανοήσουμε απλά τα σχέδια των αφεντικών μας. Δεν σκοπεύουμε να γκρινιάξουμε. Δεν γράφουμε εμείς και διαβάζετε εσείς. Μοιραζόμαστε κοινές ανάγκες και κοινά προβλήματα και γράφουμε αναζητώντας τον τρόπο να τα ξεπεράσουμε.

Από αρχές 2022 θα τεθεί τελικά σε ισχύ ο πίνακας των νέων αντικειμενικών αξιών που έχει ως στόχο να τις εξισοροπήσει με τις εμπορικές. Έτσι από τις 13.808 περιοχές, στις μισές θα δούμε αυξήσεις κατά μέσο όρο 75%, ενώ οι υπόλοιπες θα παραμείνουν σταθερές ή θα μειωθούν. Παρά τις υποσχέσεις του Υπουργείου Οικονομικών, η μείωση του φόρου κατά 8% δεν φαίνεται να μετράζει τα ποσά που θα δουν οι ιδιοκτήτες στα ειδοποιητήρια τους.

Ανάμεσα στις περιοχές που επηρεάζονται από τις αυξήσεις, συμπεριλαμβάνονται πολλές λαϊκές γειτονίες όπως τα Πετράλωνα, τα Πατήσια, ο Υμητός και φυσικά το όλο διαμέρισμα του κέντρου. Αυτό θα έχει ως συνέπεια ένα ντόμινο επιβαρύνσεων για τους ιδιοκτήτες σε άμεσους φόρους όπως ο ΕΝΦΙΑ, ο φόρος μεταβίβασης περιουσίας, το τεκμήριο διαβίωσης κ.α, αλλά και έμμεσα καθώς αρκετοί κυρίως μικροϊδιοκτήτες με τις καινούριες αντικειμενικές θα ξεπεράσουν τα όρια για πρόσβαση σε μια σειρά από επιδόματα, το κοινωνικό τιμολόγιο της ΔΕΗ κ.α.

Πρόκειται για μια εξέλιξη που δεν πρόκειται να μας αφήσει ανεπηρέαστους ενοικιαστές και ενοικιάστριες. Όπως αναμένουμε το πρόσθετο κόστος θα μετακυλήσει στις πλάτες μας μέσω απαίτησης για αύξηση ενοικίων, κάτι που άλλωστε παραδέχτηκε ευθέως και ο αναπληρωτής Υπουργός Οικονομικών Θεοδ. Σκυλακάκης σε συνέντευξη του: «Η αύξηση των αντικειμενικών αξιών σημαίνει αύξηση των αξιών των ακινήτων, σημαίνει ότι θα μπορεί ο ιδιοκτήτης

ΔΗΜΟΣ	ΠΑΛΙΑ ΤΙΜΗ ΖΩΝΗΣ		ΝΕΑ ΤΙΜΗ ΖΩΝΗΣ	
	ΚΑΤΩΤΕΡΗ	ΑΝΩΤΕΡΗ	ΚΑΤΩΤΕΡΗ	ΑΝΩΤΕΡΗ
Αγίας Παρασκευής	1.200	1.700	1.250	1.800
Δήμος Αθηναίων				
Διαμέρισμα 1ο	950	7.000	950	8.450
Διαμέρισμα 2ο	950	8.500	950	9.000
Διαμέρισμα 3ο	900	2.300	900	2.350
ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ 4ο	900	1.250	900	1.200
ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ 5ο	1.050	1.250	1.050	1.250
ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ 6ο	900	1.550	900	1.500
ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ 7ο	1.050	3.000	1.050	2.850
ΑΙΓΑΛΕΩ	800	1.200	800	1.250
ΑΙΛΜΟΥ	1.250	2.400	1.300	2.500
ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ	1.250	2.150	1.300	2.050
ΒΡΗΛΗΣΙΩΝ	1.250	1.700	1.400	1.800
ΒΥΡΩΝΑ	900	1.300	900	1.300
ΓΑΛΑΤΣΙΟΥ	950	1.250	1.000	1.300
ΓΛΥΦΑΔΑΣ	1.250	4.600	1.400	4.450
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΕΚΚΛΗΣ	1.700	4.550	1.900	3.850
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ	1.250	2.800	1.400	2.800
ΖΩΓΡΑΦΟΥ	1.200	1.450	1.250	1.450
ΗΛΙΟΥΠΟΛΗΣ	1.200	1.550	1.200	1.550
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1.050	1.550	1.100	1.550
ΙΛΙΟΥ	750	900	850	1.000

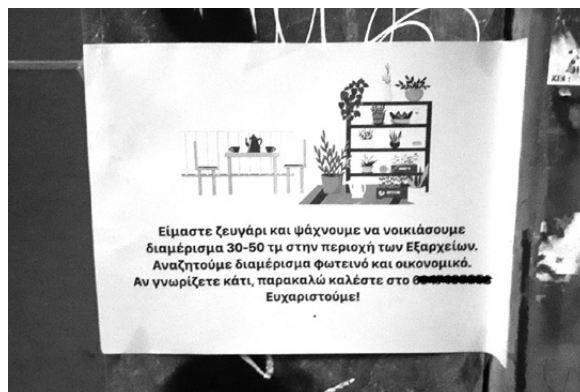
να ζητήσει αυξημένο ενοίκιο». Τέλος, αναμένεται να δούμε αυξήσεις στους λογαριασμούς του ρεύματος καθώς βάσει των αντικειμενικών αξιών υπολογίζονται τα δημοτικά τέλη.

Η αύξηση των αντικειμενικών αξιών έρχεται σε μια συγκυρία όπου η κυβέρνηση στοιχηματίζει στην συνολική ανατίμηση της αγοράς ακινήτων και την

Νέες αντικειμενικές αξίες και πως μας επηρεάζουν

αύξηση των επενδυτικών ευκαιριών. Θα κλειδώσει τις τιμές αγοραπωλησιών και ενοικιάσεων σε υψηλότερα επίπεδα, με αποτέλεσμα κερδισμένοι να βγουν πρωτίστως οι μεγάλοι παίχτες που κτηματομεσιτικού κεφαλαίου που θα αναμένουν μεγαλύτερα κέρδη από τα ενοίκια, και μεγάλοι χαμένοι οι πιο αδύναμοι ενοικιαστές και ενοικιάστριες, δηλαδή όσοι και όσες δεν έχουν κανένα ακίνητο στην κατοχή τους.

Φώτο-Οπορτιούνι: Ενοικιαστές μόνοι ψάχνουν....

Άκουσατε ακούσατε! Ενοικιαστές μόνοι ψάχνουν τώρα και σε έντυπη μορφή! Απορείτε; Εξηγούμαστε! Συναντήσαμε τοιχοκολλημένη στους τοίχους των Εξαρχείων την παρακάτω αγγελία, στα τέλη του Σεπτεμβρίου: «Είμαστε ζευγάρι και ψάχνουμε να νοικιάσουμε διαμέρισμα 30-50 τ.μ. στην περιοχή των Εξαρχείων. Αναζητούμε διαμέρισμα φωτεινό και οικονομικό. Αν γνωρίζετε κάτι, παρακαλώ καλέστε στο 09xxxxxxx3. Ευχαριστούμε». Ενοικιαστές σε απόγνωση δηλαδή, που φτάνουν μέχρι και να τυπώνουν αγγελίες και να τις κολλάνε στους τοίχους για να βρουν σπίτι. Εκεί φτάσαμε!

Για τον εξευγενισμό των γειτονιών μας

Αυτή η πόλη είναι σπίτι μου απ' άκρη σ' άκρη

«Η Κυψέλη είναι πια η πιο cool περιοχή της Αθήνας» *Lifo, 2019*

Τα τελευταία 3 χρόνια παρακολουθούμε μια ραγδαία μεταμόρφωση της γειτονιάς μας. Υπόγειες γκαλερί μοιράζουν τέχνη, μαγαζιά με βιολογικά σπέρνουν υγεία, μικρά μίνιμαλ καφέ ξεπνούν το ένα μετά το άλλο και ένα γλυκό άρωμα φρεσκοκομμένου καφέ αναδύεται στους δρόμους. Άρθρα στα free press και τον αστικό Τύπο πλασάρουν μια εικόνα με σπιλάτα ζευγάρια, κουλ τυπάκια, ανήσυχους καλλιτέχνες και καλλιεργημένους βιβλιοπώληδες σε αρμονική συνύπαρξη με μετανάστες και πρόσφυγες.

Οι γειτονιές μας έχουν ποτιστεί από την κουλτούρα του καταναλωτισμού και του ναρκισσισμού, και όποιος δεν έχει να τα δώσει καλύτερα να του δίνει. Οι τιμές γης αυξάνονται και δημιουργούνται υπεραξίες, το αστικό τοπίο της περιοχής μεταβάλλεται και επιβάλλονται οι αισθητικές προτιμήσεις των νέων κατοίκων. Παράλληλα, επικρατούν «αναβαθμισμένες» και πιο επικερδείς χρήσεις που εξυπηρετούν την επιδεικτική κατανάλωση των νέων κατοίκων, αλλά και των νέων χρηστών της γειτονιάς. Η «πολυπολιτισμική και κουλ Κυψέλη» είναι το brand name για το προϊόν που πλασάρεται από τα μεσιτικά και τους ιδιοκτήτες για να προσελκύσουν τους νέους κατοίκους με βαθύτερη τσέπη. Είναι ένας άτυπος εποίκισμός.

Έτσι, οι κάτοικοι που συνθέτουν για χρόνια τον χαρακτήρα της περιοχής εκτοπίζονται προς άλλες συνοικίες που θεωρούνται ακόμα υποβαθμισμένες και φθηνές. Η αναβάθμιση του κέντρου της Αθήνας ακολουθεί το πρότυπο άλλων μητροπόλεων όπου το κέντρο της πόλης έχει μετατραπεί σε τουριστικό πανάκριβο «διαδραστικό πάρκο», την ίδια στιγμή που οι πραγματικοί κάτοικοί της το επισκέπτονται μόνο για δουλειά και διασκέδαση. Η Αθήνα είναι το νέο «Βερολίνο» και η καρδιά της νέας Αθήνας χτυπά στην Αγία Ζώνης. Η Αυτοκρατορία του κέρδους μεγαλώνει, ενώ ο ζωτικός μας χώρος μικραίνει. Το κόστος διαβίωσης αυξάνεται, οι μισθοί πέφτουν στα τάρταρα.

Υπάρχουν και τα καλά νέα της ελεύθερης αγοράς και του αθάνατου «ελληνικού δαιμόνιου», του greek entrepreneurship! Είναι τα αφεντικά που είδαν την ευκαιρία στην κρίση και δε δίστασαν να

την αρπάξουν από τα μαλλιά. Ο δημόσιος χώρος αλλάζει όψη και πνίγεται σιγά σιγά από την αισθητική της κατανάλωσης. Ολόκληρες κοινωνικές ομάδες αποκλείονται, πάνε όλο και «πιο 'κει». Αν δεν ταιριάζεις στο νέο τοπίο, αν είσαι εργάτης, φτωχός, μετανάστρια ή τρανς άτομο σιγά σιγά θα εκτοπιστείς. «Αυτή η πλατεία είναι μόνο για πελάτες», θα έπρεπε να γράφουν οι ταμπέλες στην Αγίου Γεωργίου. Το παγκάκι έγινε τραπεζοκάθισμα, καταβροχθίζοντας όλο και περισσότερο το δημόσιο χώρο.

Επίσης, καθώς η τηλεργασία έχει αρχίσει πια να καθιερώνεται, ιδιοκτήτες εκμεταλλεύτηκαν την ανάγκη για τις βασικές συνθήκες διαβίωσης που μετασχηματίστηκαν για όσους δουλεύουν από το σπίτι. Διότι όταν περνάς τον περισσότερο χρόνο σου μέσα, τα 30 τμ. δε φαντάζουν πια και τόσο άνετα. Και ενώ εν μέσω καραντίνας πολλά σπίτια έμεναν κλειστά περιμένοντας την επέλαση των τουριστών, η αναγκαιότητα αξιοπρεπούς στέγασης εντεινόταν. Μάντεψε τώρα τι αυξανόταν. Τα νοίκια!

Απειλές, εξώσεις, υπερκοστολόγηση χρεπιών, μιζέρια. Το φάντασμα του gentrification πλανάται πάνω από την Κυψέλη, τα Πατήσια, τα Εξάρχεια, τα Πετράλωνα, το Κουκάκι. Αγγελίες ενοικίων με 9 ευρώ το τετραγωνικό. Η ανάπτυξη και ο εξευγενισμός φυσικά και υπηρετούν την ηγεμονεύουσα νεοφιλελεύθερη λογική. Το δικαίωμα μας στη στέγαση περιορίζεται καθώς το κέρδος υπερισχύει κάθε έννοιας δικαίωματος.

Γι' αυτό, η διεκδίκηση των ζωτικών δικαιωμάτων μας είναι μια καθημερινή, κοινή συνθήκη. Οι διαπραγματεύσεις με νυν και μελλοντικούς ιδιοκτήτες, ο αγώνας δρόμου ευρέσεως κατοικίας, όταν δεν έχεις να πληρώσεις το νοίκι, το ρεύμα ή το νερό, όλα απαρτίζουν μια συλλογική κατάσταση που αφορά όλες μας. Η πόλη, όπως λέει ο Harvey, λειτουργεί ως σημαντικός τόπος πολιτικής δράσης και εξέγερσης. Ο αγώνας ενάντια στον εκβιασμό του ενοικίου και του εξευγενισμού είναι αγώνας ταξικός. Ως εκ τούτου, συνδέεται άμεσα με τους αγώνες για τα δικαιώματα των προσφύγων και των μεταναστριών, με τους φεμινιστικούς αγώνες, με κάθε μορφή πάλης στην πόλη ενάντια στη μιζέρια.

εν τω μεταξύ στο group «Κυψέλη» στο facebook

Το φαινόμενο ωστόσο δεν είναι μοναδικό - αν και πραγματικά πρωτότυπο. Τα τελευταία χρόνια έχουν πληθύνει οι εκκλήσεις ενοικιαστών στα σόσιαλ μίντια ως ύστατη λύση στην αναζήτηση σπιτιού. Ενοικιαστές που ψάχνουν οικονομικά σπίτια έξω από τις διαμεσολαβήσεις της αγοράς και τις παράλογες απαιτήσεις των ιδιοκτητών: τις διπλές και τριπλές εγγυήσεις για τις εταιρίες και τις μεσιτικές αμοιβές, τις εξωφρενικές τιμές επειδή το τάδε διαμέρισμα είναι δίπλα σε μελλοντικό σταθμό μετρό και τα σπίτια-ερείπια που μας πουλάνε για παλάτια.

Καλησπέρα σε όλους
Ενδιαφέρομαι για ένα διαμέρισμα δυάρι η τριάρι και δυστυχώς χωρίς μεσίτη δεν μπορώ να βρω πουθενά υπάρχει κάποιος που μπορεί να με βοηθήσει Ευχαριστώ εκ των προτέρων

16 December 2021 at 07:45
μέχρι 400 ευρώ ψάχνω ενοίκιο σε πάνω από 3ο οροφο...
1 Like

February 2021
Εκ μέρους μιας φίλης που ψάχνει για ενοίκιο γκαρσονιέρα η δυάρι στην Κυψέλη. Μπορεί να δώσει 280 με 300 ευρώ. Εάν γνωρίζει κάποιος κάτι διαθέσιμο σας παρακαλώ ενημερώστε μας.
Ευχαριστώ
2 6 comments

Κάτι που μας δίδαξε ο 20ος αιώνας είναι ότι δεν υπάρχει πόλεμος δίχως πληθωρισμό. Μας το έδειξαν οι δύο παγκόσμιοι πόλεμοι, οι δύο πετρελαϊκές κρίσεις του '70, ο πόλεμος στο Ιράκ. Η σημερινή «πολεμική» κατάσταση, δε θα μπορούσε να αποτελεί εξαίρεση.

Έτσι έστω και με χρονική καθυστέρηση, η Ελλάδα ακολουθεί την Ευρώπη διαμορφώνοντας έναν πληθωρισμό κατά βάση εισαγόμενο ο οποίος το Νοέμβριο του 2021 έφτασε στο 4,8%, από το 1,9% του Αυγούστου. Όπως με καθυστέρηση ήρθε εισαγόμενη η κρίση του 2008, ενώ στο μεσοδιάστημα κάποιοι διατεινόταν ότι η οικονομία ήταν θωρακισμένη, ο σημερινός πληθωρισμός υποτιμά τους μισθούς μας, μειώνει την αγοραστική δύναμη και τη ζήτηση.

Σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ, σε σύγκριση με τον περσινό Νοέμβρη η ομάδα «Στέγαση» είναι αυτή που σημείωσε τη μεγαλύτερη αύξηση από όλες τις ομάδες που διαμορφώνουν το Γενικό Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), φτάνοντας στο 17,7% λόγω των αυξήσεων κυρίως σε ενοίκια κατοικιών, ηλεκτρικό, φυσικό αέριο και πετρέλαιο θέρμανσης. Η μεγαλύτερη αύξηση παρατηρείται στην τιμή του φυσικού αερίου όπου τριπλασιάστηκε (+180,9%), ενώ το πετρέλαιο θέρμανσης αυξήθηκε κατά 45,2% και το ρεύμα κατά 37,8%.

ΕΙΝΑΙ Η ΟΧΙ ΠΑΡΟΔΙΚΟΣ Ο ΣΗΜΕΡΙΝΟΣ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ;

Τον Οκτώβρη του 2021, η ελληνική κυβέρνηση μας «καθυσύχαζε» ότι οι αυξήσεις των τιμών θα είναι παροδικές. Ωστόσο, οι εκτιμήσεις αυτές έχουν ήδη διαψευστεί. Ο Τζερόμ Πάουελ πρόεδρος της FED έχει ανοιχτά παραδεχτεί ότι ο πληθωρισμός δεν είναι παροδικός. Αν και η Λαγκάρντ της ΕΚΤ δεν φαίνεται ακόμα πρόθυμη να τον ακολουθήσει -προφανώς ούτε η ελληνική κυβέρνηση- παρόλα αυτά, τα δεδομένα δείχνουν πως το Δεκέμβριο ο πληθωρισμός της ευρωζώνης εκτοξεύτηκε στο 4,9%, ρεκόρ 25ετίας, άρα έχουμε δρόμο μπροστά μας.

Η αλήθεια είναι ότι οι ευρωπαϊκές χώρες θα πρέπει να είναι πιο ανήσυχες απ' τις ΗΠΑ για τον πληθωρισμό, κυρίως λόγω της ενεργειακής εξάρτησης από το φυσικό αέριο, τις υψηλότερες τιμές στις εκπομπές αερίων ρύπων σε συνδυασμό με τις δαπάνες της λεγόμενη «πράσινης μετάβασης». Όσο η ζήτηση θα μπλοκάρεται απ' τις διαταραχές στην εφοδιαστική αλυσίδα μέσα στο 2022, τόσο περισσότερο ο πληθωρισμός θα παραμένει υψηλός και θα διαμορφώνει τις τιμές σε ανεβασμένα επίπεδα.

ΕΚΡΗΚΤΙΚΕΣ ΑΥΞΗΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΤΙΜΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Ακόμα και οι πιο απαισιόδοξες προβλέψεις για την εξέλιξη των χονδρεμπορικών τιμών του ηλεκτρικού ρεύματος, διαψεύδονται από την πραγματικότητα. Στην Ελλάδα, η βιαστική και χωρίς σχέδιο εγκατάλειψη του λιγνίτη για την μετάβαση στην «πράσινη» ενέργεια, άφησε ανοχύρωτη την

Η στέγαση στο κέντρο του πληθωρισμού

ελληνική οικονομία απέναντι σε κερδοσκοπικά παιχνίδια και γεωπολιτικές σκοπιμότητες ανάμεσα σε Ευρώπη και Ρωσία.

Στην επίσημη έναρξη της χειμερινής περιόδου, οι τιμές στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες κινούνται σε επίπεδα πάνω από 400 ευρώ την μεγαβατώρα. Στην Ελλάδα η τιμή στις 21 Δεκέμβρη είχε φθάσει στα 342,35 ευρώ/ΜVh, όταν τον περσινό Ιανουάριο ήταν μόλις στα 18 ευρώ/ΜVh.

Τιμές που προκαλούν δέος καθώς προεξοφλείται τόσο η αύξηση της τιμής όσο θα αυξάνεται η ζήτηση λόγω κρύου, όσο και οι διακοπές ρεύματος σε μια περίοδο που τα αποθέματα είναι περιορισμένα και οι καιρικές συνθήκες δεν επιτρέπουν τη συνεισφορά των πολυδιαφημιζόμενων ΑΠΕ. Όσο η διάρκεια και ένταση του πληθωρισμού θα κρατάει, τόσο οι εταιρείες θα μετακυλούν το κόστος στον τελικό αποδέκτη, τον καταναλωτή, πλήττοντας κυρίως τα φτωχότερα κοινωνικά στρώματα.

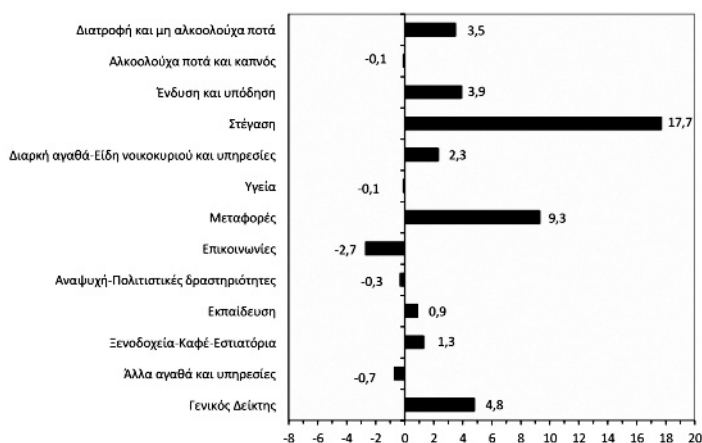
ΟΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Προς το παρόν η ΕΚΤ κωλυσιεργεί στις αντιδράσεις της γιατί γνωρίζει πως η αύξηση του πληθωρισμού μειώνει την πραγματική αξία του δημόσιου χρέους των χωρών μελών της ΕΕ, ειδικά του νότου. Ο μόνος πιθανός τρόπος για να βγει από όλο αυτό το χρέος είναι να πιεστούν ακόμα περισσότερο τα πραγματικά επιτόκια, η ΕΚΤ να τυπώσει κι άλλο χρήμα ώστε να αυξηθεί κι άλλο ο πληθωρισμός.

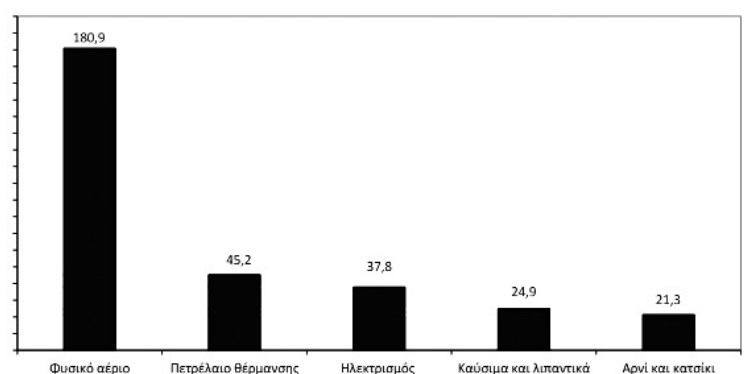
Πόσο καιρό ακόμη όμως μπορεί να κρατήσει το «πάρτυ» της δημοσιονομικής χαλάρωσης; Μετά από 10 χρόνια φθηνού χρήματος, οποιαδήποτε προσπάθεια να κλείσει η «κάνουλα» θα βρει όχι μόνο τις αντιδράσεις των εθισμένων και μεθυσμένων από τα κέρδη καπιταλιστών, αλλά η αύξηση των επιτοκίων θα μεγεθύνει αυτόματα το μέγεθος του χρέους, δημόσιου και ιδιωτικού, με ό,τι καταστροφικές συνέπειες θα έχει αυτό στην παγκόσμια οικονομία, ειδικά στις αναπτυσσόμενες χώρες.

Το μείζον πρόβλημα θα πρόκυπτε από μια πιθανή κατάρρευση των δύο άλλων αγορών στις οποίες εκδηλώνεται πληθωρισμός: στην αγορά ακινήτων και στα χρηματιστήρια. Τα αυξανόμενα κόστη δανεισμού θα μπορούσαν να ξαναξυπνήσουν τα φαντάσματα της δημοσιονομικής κρίσης του ευρώ. Ο οικονομολόγος Νουριέλ Ρουμπνί το περιέγραψε πολύ γλαφυρά: «Είναι τα χειρότερα της δεκαετίας του '70, όταν είχες στασιμο-

Γράφημα 6. Ετήσιες μεταβολές (%) ΔΤΚ, Νοέμβριος 2021 με Νοέμβριο 2020

Γράφημα 7. Μεγαλύτερες ετήσιες αυξήσεις ΔΤΚ (%)

πληθωρισμό, και τα χειρότερα της μεγάλης χρηματοπιστωτικής κρίσης, όταν τα επίπεδα χρέους ήταν μη βιώσιμα. Πρόκειται για ένα τροχαίο σε αργή κίνηση» (FT, 22.09.2021).

ΤΙ ΦΤΑΙΕΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΥΨΗΛΟ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟ

Όποτε ο πληθωρισμός αυξάνεται, μέσα στην οικονομική θεωρία υπάρχουν διάφοροι παράγοντες που θα τον εξηγήσουν. Τη δεκαετία του '70 ήταν η πετρελαϊκή κρίση, το '80 ήταν η αύξηση των μισθών που ζητούσαν τα συνδικάτα, σήμερα είναι η αύξηση των τιμών στην ενέργεια, των πρώτων υλών, οι ανισορροπίες της εφοδιαστικής αλυσίδας, οι ελλείψεις σε βασικά εξαρτήματα όπως οι ημιαγωγοί και ο χάλυβας. Στην πραγματικότητα, όμως, όλες αυτές οι εξηγήσεις αποτελούν τη μέση του «κορδονιού», μιας και οι δομικές αιτίες συνήθως συγκαλύπτονται ή αποκρύπτονται εντελώς.

Ο πληθωρισμός που εκδηλώνεται στις μέρες μας στη μία από τις τρεις κύριες αγορές, δηλαδή στην αγορά προϊόντων και υπηρεσιών, αποτελεί στην πραγματικότητα συνοδό φαινόμενο του πληθωρισμού των άλλων δύο κύριων αγορών, αυτής στα ακίνητα και στις χρηματιστηριακές αξίες. Επομένως, αν θέλουμε να εντοπίσουμε τις πραγματικές αιτίες των σημερινών αυξήσεων στα σουπερ-μάρκετ και στο ρεύμα θα πρέπει καταρχάς να δούμε «τη μεγάλη εικόνα».

Ο Μίλτον Φρίντμαν, πατέρας του νεοφιλελευθερισμού, το 1963 σε μια διάσημη αποστροφή του είπε πως «ο πληθωρισμός πάντα και παντού είναι ένα νομισματικό φαινόμενο». Αυτό είναι λάθος: ο πληθωρισμός δεν είναι φυσικό φαινόμενο –σαν το χαλάζι ή τον κορωνοϊό– ούτε καν ένα νομισματικό φαινόμενο. Είναι πρωτίστως ένα πολιτικό φαινόμενο.

ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ: ΕΝΑ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ

Η εντύπωση πως «ο πληθωρισμός είναι παντού και πάντα ένα νομισματικό φαινόμενο» και ότι η νομισματική πολιτική είναι ο κατάλληλος τρόπος για να ρυθμίζεται η απασχόληση και η ανεργία, αποτελεί την μεγαλύτερη (οφθαλμ)απάτη της κυρίαρχης θεωρητικής δοξασία που ηγεμονεύει στον ακαδημαϊκό, πολιτικό και οικονομικό χώρο στον δυτικό κόσμο. Η εγκατάλειψη της συγκεκριμένης πεποίθησης θα σήμαινε την κατάρρευση ενός ολόκληρου ιδεολογικοπολιτικού συστήματος.

Η πρόσφατη ιστορία της χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2007 έδειξε ότι ο πληθωρισμός δεν είναι ένα φαινόμενο που περιορίζεται μόνο στο δείκτη τιμών των αγαθών και των υπηρεσιών. Ο πληθωρισμός υπήρχε επίσης, τόσο στην αγορά των χρηματοπιστωτικών τίτλων, όσο και στην αγορά ακινήτων. Η κατάρρευση της αγοράς ακινήτων αποτέλεσε την γενοσιουργό αιτία εκείνης της κρίσης, αφότου μεταδόθηκε στην πρώτη.

Η mainstream ορθοδοξία βρήκε διάφορες αιτίες για την κρίση εκτός από την πραγματική, τον καταστρεπτικό συνδυασμό της επεκτατικής νομισματικής πολιτικής της FED από το 2000 και την πλήρη απελευθέρωση των αγγλοσαξωνικών χρηματοπιστωτικών αγορών του 1990. Η ακατάσχετη ασυδοσία για κέρδη δημιουργεί εδώ και τρεις δεκαετίες διεθνείς φούσκες, κρίσεις και καταρρεύσεις οικονομιών.

Η διαβρωτική επίδραση του πληθωρισμού να ανατρέπει συνεχώς τις τιμές, υπονομεύει κάθε προσπάθεια για οικονομικό λογισμό στο μέλλον. Η πολιτική οικονομία στο νεοφιλελεύθερο καπιταλιστικό περιβάλλον είναι ένα είδος τυχερού παιχνιδιού, μια ζαριά στην τύχη, με αβέβαια και εν δυνάμει καταστρεπτικά αποτελέσματα για το μέλλον.

ΝΕΑ ΦΟΥΣΚΑ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

Ο πληθωρισμός βρίσκεται και στην αγορά ακινήτων. Η αδιάκοπη αύξηση των τιμών στα αστικά κέντρα του ανεπτυγμένου κόσμου θυμίζουν την περίοδο πριν το 2008. Οι πραγματικοί κίνδυνοι αποκαλύφθηκαν φέτος με την πιο χρεωμένη εταιρεία ακινήτων στον κόσμο, την κινέζικη Evergrande, η χρεοκοπία της οποίας αποφεύχθηκε στο παρά πέντε, ώστε να μη μετατραπεί σε καταστροφική χρηματοπιστωτική κρίση για την κινέζικη οικονομία.

Στην Ελλάδα, η αύξηση των τιμών ακινήτων και των ενοικίων τα τελευταία 4 χρόνια με ρυθμούς μεγαλύτερους από την ανάπτυξη της οικονομίας, όχι μόνο διαστρεβλώνει τα οικονομικά δεδομένα, αλλά αυξάνει τις κοινωνικές ανισότητες και διαβρώνει την κοινωνική συνοχή. Οι ιδιοκτήτες ανάληπτοι και χωρίς να προσφέρουν το παραμικρό στην παραγωγική διαδικασία, καρπώνονται υπεραξίες που δεν αντιστοιχούν ούτε στις κοινωνικές, ούτε στις οικονομικές συνθήκες.

Το πιο τραγικό είναι ότι το 2020-21, εν μέσω πανδημίας, όπου ο μισθός έγινε επίδομα, δεν δίστασαν να συνεχίσουν να ζητούν αυξήσεις ενοικίων εκμεταλλευόμενοι την ανεπάρκεια διαθέσιμων σπιτιών που βρίσκονται εκτός αγοράς. Προφανώς, με την ίδια λογική θα συνεχίσουν να μας εκβιάζουν με δικαιολογία την αύξηση του πληθωρισμού σε προϊόντα και ενέργεια, μεταθέτοντας το κόστος προς τα κάτω, στους πιο αδύναμους ενοικιαστές και ενοικιαστριες.

ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΣΧΕΣ ΜΕΛΛΟΝ

Υπάρχει η εκτίμηση πως ένα νέο κύμα κρουσμάτων –όπως αυτό της μετάλλαξης όмикρον– θα επιβραδύνει τις μεσοπρόθεσμες αυξήσεις στις τιμές, αν τα κράτη περιορίσουν εκ νέου τα ταξίδια και σκληρύνουν τα lockdowns, σε μια επανάληψη του αντιπληθωριστικού περιβάλλοντος του 2020-2021 που δημιούργησε το κλείδωμα της οικονομίας και έριξε τις τιμές σε πετρέλαιο και ενέργεια.

Πράγματι, η εξέλιξη αυτή σε συνδυασμό με την αναμενόμενη υποχώρηση των τιμών σε ενέργεια από την άνοιξη, θα μπορούσε να περιορίσει κάποιες από τις πρόσφατες ανατιμήσεις ώστε να ωθήσει τη FED και την ΕΚΤ να καθυστερήσουν τη σύσφιξη της νομισματικής πολιτικής που τόσο απεύχονται οι επενδυτές και των δύο ακτών του Ατλαντικού.

Ωστόσο, μια τέτοια εκτίμηση μπορεί να αποδειχτεί λανθασμένη αν τα περισσότερα lockdowns οδηγήσουν σε μεγαλύτερες διαταραχές στην εφοδιαστική αλυσίδα (bottlenecks) και όχι μόνο σε χαμηλότερη ζήτηση. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση του χρόνου παράδοσης των προϊόντων, άρα του κόστους παραγωγής, επομένως οι αυξήσεις θα περάσουν εκ νέου στον καταναλωτή. Οι πληθωριστικές πιέσεις στο σύστημα είναι περισσότερες από αυτές που υπήρχαν στις αρχές του 2020.

Η επαναφορά των lockdowns μπορεί να μειώνει ελεγχόμενα την προσφορά υπηρεσιών κρατώντας τις τιμές, αλλά για μια οικονομία όπως η ελληνική που βασίζεται στη μικροεπιχειρηματικότητα με μικρή πρόσβαση στο δανεισμό, θα πρέπει να περιμένουμε ένα νέο κύκλο πτωχεύσεων και σταδιακές πληθωριστικές κρίσεις χρέους. Τα τελευταία δύο χρόνια η αγορά της εστίασης έχασε περίπου το 50% της αξίας της, χάνοντας περίπου 3 δις ευρώ.

Το σενάριο να περάσουμε σε μια περίοδο αναιμικής ανάπτυξης με υψηλό κόστος ζωής, ανεργία στο 15%, μισθούς των 700 ευρώ, και ενοίκια κατά μέσο όρο στο 40-50% του μισθού είναι ήδη εδώ.

Η υψηλή τιμή της ενέργειας θα υποχωρήσει στα μέσα του 2022, αλλά θα κρατηθεί σε πολύ υψηλότερα από τα περσινά επίπεδα. Τα «πολυπόθητα» κεφάλαια του Ταμείου Ανάκαμψης, δάνεια και επιχορηγήσεις, θα πέσουν στο «άγονο» έδαφος μιας χώρας που επικρατούν τα παρασιτικά συμφέροντα με πολιτική ισχύ. Το μη εξυπηρετούμενο ιδιωτικό χρέος, σύμπτωμα και αιτία της δυσλειτουργίας της ελληνικής οικονομίας θα συνεχίσει να δεσμεύει πόρους και να αναπαράγει «διευκολύνσεις» ως δήθεν φιλολαϊκή πολιτική. Η βιωσιμότητα του δημόσιου χρέους θα συνεχίσει να λειτουργεί ως «δαμόκλεια σπάθη», όσο τα επιτόκια θα διατηρούνται χαμηλά.

Στον καπιταλισμό δεν υπάρχει μαγική συνταγή. Η έξοδος απ' την κρίση και η καπιταλιστική ανάπτυξη αναγκαστικά θα περάσει πρώτα από πάνω μας.

Φοιτητική στέγαση: μια διαρκής επενδυτική ευκαιρία

Με αφορμή την επιμέλεια του συλλογικού τόμου «Τα κοινά της παιδείας» (2021), ο πρώην υπουργός παιδείας Κώστας Γαβρόγλου θα γράψει: «Υπήρξαν τομείς όπου κάναμε από λίγα έως τίποτα. Ένα από αυτά ήταν η φοιτητική μέριμνα. Πρόκειται για ένα δύσκολο θέμα, δεν έχουν όλα τα πανεπιστήμια την ευθύνη για τη στέγαση και την εστίαση. Χρειαζόταν, επομένως, ένας νομικός επανακαθορισμός. Αλλά δεν μπορούσαμε να σχεδιάζουμε σοβαρά χωρίς χρήματα» (Εποχή, 27.09.2021). Και αν αφαιρέσει κανείς/καμία τις δύσκολες λέξεις, μπορεί να κρατήσει το γεγονός πως την τελευταία δεκαετία δεν έχει γίνει τίποτα για τη φοιτητική μέριμνα.

Κι αν «φοιτητική μέριμνα» σημαίνει το πως ζουν, που μένουν, τι τρώνε και που ή πως δουλεύουν οι φοιτήτριες/ες, τότε μπορεί να επιστρέψει στα λόγια του πρώην υπουργού και να διαβάσει ανάμεσα απ' τις γραμμές πως παρά τους σωρούς με τις νομοθετικές παρεμβάσεις και τις πολιτικές πρωτοβουλίες για την Παιδεία, το ελληνικό κράτος έχει εγκαταλείψει κάθε απόπειρα ρύθμισης της βασικής προϋπόθεσης για να μπορέσει κανείς και καμία να σπουδάσει: να μπορεί να ζει και να δουλεύει αξιοπρεπώς

Η ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ

Την ίδια στιγμή που το ελληνικό Δημόσιο δαπανά για φοιτητική μέριμνα περίπου 95 εκατομμύρια ευρώ, κάτι που αντιστοιχεί χοντρικά στο κόστος των συγγραμμάτων, των φοιτητικών εστίων και της σίτισης, οι αντίστοιχες ιδιωτικές δαπάνες -και μάλιστα μέσα στο περιβάλλον της κρίσης- είναι 1,43 δισεκατομμύρια ευρώ!

Έτσι, στον βαθμό που οι εστίες είναι εξαιρετικά ελλιπείς σε διαθέσιμα δωμάτια, με πολύ χαμηλά τα κριτήρια επιλεξιμότητας και σε άθλια κατάσταση, για τη μεγάλη πλειοψηφία των φοιτητών/τριών, στις ιδιωτικές δαπάνες πέρα από τα συγγράμματα που συνήθως δεν επαρκούν, προστίθενται τα έξοδα του νοικοκυριού, δηλαδή το ενοίκιο, η θέρμανση, η επίπλωση και φυσικά οι μετακινήσεις από/προς τη σχολή. Είναι σαφές λοιπόν πως οι ανάγκες διαβίωσης των φοιτητών/τριών καλύπτονται πολύ περισσότερο από το δικό τους μισθό, τον μισθό των γονιών τους και τη σύνταξη των παππούδων τους και λιγότερο από τις δημόσιες δαπάνες.

Η ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΣΤΕΓΑΣΗ

Θα ήταν εύκολο να θεωρήσουμε τα παραπάνω ως συμπτώματα της πολυετούς κρίσης, αλλά δεν είναι. Είναι προϊόν της ιστορικής εκπαιδευτικής πολιτικής του ελληνικού κράτους ως τρόπος εξυπηρέτησης πολλαπλών συμφερόντων. Ήδη από τη δεκαετία του '60, τα ΑΕΙ και αργότερα τα ΤΕΙ φύτεψαν σε διάφορες μικρές ή μεγάλες πόλεις, στο κέντρο ή στα περίχωρα τους. Μέσα από την ικανοποίηση ενός κοινωνικού αιτήματος για περισσότερους φοιτητές επομένως και περισσότερες ευκαιρίες για ανέλιξη, δημιουργήθηκαν τοπικές οικονομίες που αναπτύχθηκαν και συντηρούνται μέχρι σήμερα από την ενοικίαση κατοικιών και την ιδιωτική κατανάλωση των φοιτητών/τριών.

Οι ελλείψεις φοιτητικές εστίες, τότε και τώρα, ήταν ο τρόπος για να «στέλνεται» μια μερίδα φοιτητών στην ενοικίαση σπιτιών ώστε να αναπτύσσεται ταυτόχρονα μια τάξη ιδιοκτητών και μαγαζατόρων της εστίασης. Κι αν την περίοδο των «παχιών αγελάδων», η φοιτητική ζωή ταυτίστηκε στη συλλογική συνείδηση με την «καφετέρια», τα τελευταία 10 χρόνια της κρίσης, τα πενιχρά εισοδήματα των γονιών ανάγκασαν τους φοιτητές και τις φοιτήτριες να μετατραπούν σε πειθαρχημένους εργαζόμενους/ες με υποκατώτατο μισθό, να δουλεύουν στις χειρότερες δουλειές, συνήθως υποδηλωμένες ή μαύρες, ώστε να κυνηγούν τα επιδόματα.

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΙΚΙΑΣΗ

Τίποτα από τα παραπάνω δεν έχει σταματήσει. Απλά στη ζωή των εργαζόμενων φοιτητών/τριών και των εργαζόμενων γονιών τους από το 2017 μέχρι και το 2020 προστέθηκε το βάρος της Airbnb. Οι ιδιοκτήτες άρπαξαν την ευκαιρία του τουρισμού και ξεκίνησαν να ανεβάζουν τις τιμές -αρχικά στα νησιά (πχ. Κέρκυρα, Κρήτη) και αργότερα στο κέντρο των πόλεων- και να στρέφονται σε υβριδικές λύσεις που περιλάμβαναν μοντέλα διαλειμματικής ενοικίασης, πχ. βραχυχρόνια μίσθωση το καλοκαίρι και φοιτητές των χειμώνων.

ΟΙ ΤΙΜΕΣ ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΝ ΝΑ ΑΝΕΒΑΙΝΟΥΝ

Όλα αυτά βέβαια υπό την προϋπόθεση πως η ζήτηση για «φοιτητική κατοικία» παρέμενε σταθερή. Τα τελευταία δύο χρόνια, όμως, ήταν απ' τα χειρότερα για

Μέση Ζητούμενη τιμή ανά τετραγωνικό μέτρο σε διάφορες περιοχές της Αθήνας*

Περιοχή	Μέση τιμή €/τ.μ.	Ετήσια μεταβολή %	Μ.Ο. τιμής διαμερίσματος έως 65 τ.μ., σε €	Μ.Ο. στούντιο σε €
Αθήνα				
Νίκαια	7,14	7,0	370	300
Προάστια Πειραιά	7,54	3,0	380	330
Πατησίων - Αχαρνών	8,00	0,0	365	300
Βύρωνας	8,42	-1,0	400	320
Κυψέλη	8,75	7,0	390	320
Γουδή	9,00	-8,0	450	380
Πειραιάς	9,00	5,0	400	350
Ζωγράφου	9,00	0,0	420	320
Καλλιθέα	9,26	-1,0	420	350
Ν. Κόσμος	9,40	3,0	450	360
Αιγάλεω	9,46	3,0	380	320
Εξάρχεια- Νεάπολη	9,62	3,0	450	320
Παγκράτι	9,65	1,0	450	350
Γκάζι-Μεταξουργείο	9,68	7,5	450	340
Κεραμεικός				
Νέα Σμύρνη	10,00	-8,0	460	365
Ιλίσια	10,31	7,0	490	310
Κουκάκι-Μακρυγιάννη	11,11	5,0	550	440
Μετς	11,11	0,0	580	850
Κέντρο Αθήνας	11,67	-15,0	600	480
Κολωνάκι-Λυκαβηττός	13,39	-4,0	700	420

OT Πηγή: Spitagatos

*ετήσια μεταβολή των ζητούμενων τιμών, καθώς και τον μέσο όρο των ζητούμενων τιμών για διαμερίσματα μέχρι 65 τ.μ. αλλά και στούντιο στις περιοχές αυτές.

αυτή την κατηγορία ιδιοκτητών. Η πτώση του τουρισμού, τα lockdowns και η τηλεκαίδηση των φοιτητών/τριών, μαζί με τα συρρικνωμένα πλέον οικογενειακά εισοδήματα οδήγησαν στον εγκλωβισμό των φοιτητών/τριών στην οικογενειακή στέγη ρίχνοντας στα αζήτητα τα σπίτια για φοιτητική στέγη, ειδικά στην επαρχία.

Οι τιμές βέβαια συνέχισαν να ανεβαίνουν μιας και οι ιδιοκτήτες παραμένουν στην ταλάντωση ανάμεσα στη βραχυχρόνια μίσθωση και τη φοιτητική στέγη αναμένοντας το τέλος της πανδημίας ώστε να ρεφάρουν για τα χαμένα νοίκια. Κι επειδή ακριβώς αναμένουν, κρατάνε τις τιμές σε δυσανάλογο ύψος. Παρόλα αυτά, η μεγάλη πτώση της ζήτησης δεν οδήγησε σε μια αντίστοιχη πτώση των τιμών. Ο φετινός μικρότερος αριθμός εισαγωγών (περίπου 13.750 λιγότεροι) και η απροθυμία πολλών γονιών να στείλουν τα παιδιά τους σε μακρινή πόλη, μπορεί να μείωσε τη ζήτηση, αλλά λειτούργησε τελικά ως φρένο σε μια αγορά κατ'άλλα με υψηλό ρυθμό αύξησης των τιμών.

ΝΕΟ-ΘΑΤΣΕΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΣΤΕΓΑΣΗ

Στη νέα κατάσταση έρχεται να προστεθεί η διάθεση της κυβέρνησης για δημιουργία μιας νέου τύπου μαζικής κατοικίας αρχικά στο κέντρο της Αθήνας, κατ'εικόνα των ιδιωτικών εστιών σε Ευρώπη και Αμερική. Για το σκοπό αυτό, στοχεύει να εκμεταλλευτεί τα κενά κρατικά κτήρια που θα προκύψουν από την μετεγκατάσταση υπουργείων από το κέντρο της Αθήνας προς την Πυρκαλί.

Προφανώς, αυτού του είδους κατοικία δεν πρόκειται να έχει καμία σχέση με τις εστίες ή την κοινωνική κατοικία όπως τη γνωρίσαμε ιστορικά, αλλά θα πρόκειται για συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα, όπου αφότου θα παραχωρούνται τζάμπα τα κτήρια σε επενδυτές, εκείνοι θα αναλάβουν την ανακαίνιση και ενοικιάσή τους με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια. Τέτοια μοντέλα λειτουργούν άτυπα ήδη σε νησιά όπως η Κέρκυρα όπου, ξενοδοχεία αναλαμβάνουν το ρόλο της εστίας μέχρι την έναρξη της τουριστικής περιόδου κατά την οποία οι φοιτητές/τριες εκδιώχνονται απ' τα δωμάτια μέχρι την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους.

ΑΓΩΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΗ ΤΗΣ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗΣ ΣΤΕΓΑΣΗΣ

Η φοιτητική κατοικία είναι ακόμα ακριβή. Και είναι ακριβή γιατί ενώ οι ιδιοκτήτες διατηρούν τη δυνατότητα και το δικαίωμα να κρατάνε τα νοίκια πολύ ψηλά, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες δεν έχουν καταφέρει να διεκδικήσουν μια ευρεία φοιτητική μέριμνα που να τους απομπλέκει από τα συμφέροντα των ιδιοκτητών. Να διεκδικήσουν μόνοι/ες τους όλα αυτά για τα οποία δεν μερίμνησε και δε θα μεριμνήσει καμία κυβέρνηση.

Ιστορίες
Ενοικιαστικής
Τρέλας:

ΕΡΩΤΑΣ ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΑ

Το ασανσέρ της πολυκατοικίας είναι μικρό, χωράει το πολύ δυο άτομα. Ποτέ δε στριμώχνονται δύο άγνωστοι σ' ένα μικρό ασανσέρ.

Από προχτές τα 'χασε εντελώς. Πατάς το 3 και σε πάει στο 5. Πήρα τις σκάλες. Συναντήθηκα με τον τύπο του πάνω ορόφου, άγνωστοι μεταξύ αγνώστων εδώ και 7 χρόνια.

Έριξα τον εγωισμό μου και με άφησα να παρασυρθώ από την γυμνή σκηνή του να κυλιόμαστε στα βράχια, στο ποτάμι, λουσομένοι από το γλυκό φως του καλοκαιρινού, ζεστού απογεύματος. Συγκρούστηκα με τη λαχτάρα του να με προσπεράσει και ταυτόχρονα να αποφύγει το λερωμένο με λάδια σκαλοπάτι.

Έπεσε πάνω μου με ορμή.

«Θα πεθάνουμε όλοι», του ψιθύρισα. Ο αναπόφευκτος θάνατος, καθώς το τέλος πλησιάζει, θα μας φέρει κοντά αγαπημένε μου. Και σ' αυτήν τη λυτρωτική στιγμή θα μας αποκαλυφθεί η αναζωογονητική δύναμη του έρωτα. Θα ξαναγεννηθούμε μέσα από το θάνατο.

Βύθισε τα μάτια του μες στα δικά μου και είπε, «πάλι χάλασε το ασανσέρ».

Αυτός ο χειμερινός μελαγχολικός κόσμος μοιάζει εγκαταλελειμμένος από τον Θεό. Αλλά ο έρωτας θα νικήσει την κατάθλιψη αποκαλύπτοντας τον κενό ουρανό, αγαπημένε μου. Θα ξανασυνατηθούμε.

Έφυγε βιαστικά, χωρίς δεύτερη κουβέντα. Απέφυγα τα λάδια, η μπόχα ήταν αδυσώπητη.

Η διαχειρίστρια θα αλλάξει τον πίνακα του ανελκυστήρα, λέει ότι για μια πολυκατοικία της δεκαετίας του '50 προβλέπεται το έξοδο. Όστε η μελαγχολία να συνεχίσει να στοιχειώνει τις ζωές των ερωτευμένων του Άγιου Παντελεήμονα.

Τουρισμός: μια αφόρητη βιομηχανία

Είναι πολλοί αυτοί που επιμένουν πως ο τουρισμός είναι μια από τις «βαριές βιομηχανίες» του ελληνικού κράτους. Ίσως και να τους δίναμε κάποια δίκια αν μέναμε μονάχα στο ΑΕΠ και στις στατιστικές που κυκλοφορούν συχνά πυκνά στις εφημερίδες. Δεν είναι έτσι όμως, η λεγόμενη τουριστική «βιομηχανία» δεν είναι παρά μια ιστορική-στρατηγική των ελληνικών αφεντικών, ώστε από τη μια να εισάγεται χρέμα από την δυτική μεσαία τάξη που έρχεται να επισκεφτεί τα νησιά ή τα βουνά της επικράτειας κι από την άλλη ο τρόπος ώστε να διατηρούν ολόκληρες τουριστικές ζώνες σε συνθήκες οριακά εκτός του εργατικού δικαίου. Κι οι δύο διαστάσεις του μας είναι αφόρητες. Αν προσθέσουμε στα παραπάνω τον μετασχηματισμό των πόλεων σε amusement parks, τότε μπορεί εύκολα να καταλάβει κάποιος την ταξική και την πολιτική μας απέχθεια προς τη «βιομηχανία του τουρισμού».

Πριν δούμε, λοιπόν, πως τα πήγαν φέτος τα αφεντικά μας από άποψη κερδών, να παραδεχτούμε πως οι συνθήκες για μας επιδεινώθηκαν. Δεν είναι μόνο ο εκβιασμός σε στυλ «εμβόλιο ή απόλυση» που πλανιόταν πάνω από τα κεφάλια μας. Είναι και όλα αυτά τα αφόρητα υγειονομικά πρωτόκολλα που δυσκολεύουν τη καθημερινότητα στη δουλειά, αυξάνουν τα καθήκοντα μας και κάνουν τη ζωή μας πιο δύσκολη, για να γίνει ευκολότερη η ζωή των πελατών. Αν συνοπολογιστεί η δουλειά χωρίς ρεπό, χωρίς ένσημα και δώρα και το «ανθυγιεινό περιβάλλον» των μικρών σπιτιών ή ακόμα και των σκηνών κάμπινγκ στις οποίες μας αφήνουν να μένουμε τα αφεντικά μας, είναι εύκολα κατανοητό πως και η φετινή τουριστική σεζόν πέρασε αφήνοντας μας σε μια συνθήκη κατά την οποία δουλέψαμε περισσότερο πειθαρχημένα και παραγωγικά μέσα σε πιο δύσκολες συνθήκες, σε καθεστώς απειλών και εκβιασμών και φυσικά με μικρότερα μεροκάματα.

Η δεύτερη διάσταση της τουριστικής «βιομηχανίας» είναι εξίσου ενδιαφέρουσα και εξίσου εναντίον μας. Ο επικεφαλής της Global Blue αναφέρει:

«Αυτό που είδαμε το φετινό καλοκαίρι ήταν πως οι ταξιδιώτες ήταν πιο ευκατάστατοι και ξόδεψαν πολύ περισσότερα. Για αυτό άλλωστε καταγράφεται αύξηση της μέσης δαπάνης σε σύγκριση με το 2019 σε όλες τις εθνικότητες, από τους Ρώσους έως τους τουρίστες από τη Βόρεια Μακεδονία» (29/11/2021).

Η «Global Blue»¹ διαπιστώνει μια αλλαγή στη ταξική σύνθεση των τουριστών. Καθώς παρότι

ήρθαν λιγότεροι/ες, η εισροή χρημάτων ήταν μεγαλύτερη κι από το καλοκαίρι του 2019. Συγκεκριμένα, η μέση δαπάνη ανά ταξίδι στο εννεάμηνο του 2021 διαμορφώθηκε στα 746 ευρώ έναντι 594 ευρώ την ίδια περίοδο του 2020 και 583 ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2019. Τα σημαντικότερα από αυτά τα ποσά κατατέθηκαν στην αγορά ρολογιών και κοσμημάτων στην Αττική, τη Μύκονο και τη Σαντορίνη. Γεγονός που απλά έρχεται να επικυρώσει την παραπάνω διαπίστωση.

Win- Win για τα αφεντικά η σεζόν καθώς εισέπραξαν περισσότερα χωρίς φυσικά να αυξήσουν τις δαπάνες που αφορούν την εργασία.

ΤΟ ΛΑΜΠΡΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Σε σχέση με το μέλλον της τουριστικής «βιομηχανίας» ο τότε Υπουργός Τουρισμού Βασίλης Κικιλιάς, θα πει:

«Οι κύριοι άξονες του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου προβλέπεται να περιλαμβάνουν ανάπτυξη και προώθηση προϊόντων, προσβασιμότητα και συνδεσιμότητα, πράσινες υποδομές και βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη, διαχείριση προορισμού και εμπειρίας, τουριστική εκπαίδευση και κατάρτιση, κανονιστικό πλαίσιο και διαχείριση κρίσεων, με μια συνολική κυβερνητική προσέγγιση. Όπως δε επισημαίνουν οι φορείς του Τουρισμού, οι άξονες αυτοί είναι απαραίτητοι για τη βελτίωση της διαχείρισης και της ποιότητας του εθνικού τουριστικού μας προϊόντος» (29/11/2021).

Φαίνεται λοιπόν πως τα αφεντικά του τουρισμού, με τη συνείδηση πως η καπιταλιστική κρίση είναι τουλάχιστον ευρωπαϊκή, προσανατολίζονται να μετατρέψουν τις επιχειρήσεις τους σε πόλο έλξης για λιγότερους αλλά πιο πλούσιους τουρίστες. Στοχεύουν στην ανώτερη μεσαία τάξη των ΗΠΑ, του Ισραήλ και της Ρωσίας προκειμένου οι εισπράξεις από τα ενοίκια στις μαρίνες, τις «all inclusive» ξενοδοχειακές μονάδες, τα ρολόγια και τα κοσμήματα να αντικαταστήσουν τις εισπράξεις από τα μπαρ την εστίαση και τις άλλες υπηρεσίες του μαζικού τουρισμού. Ο high- end τουρισμός έρχεται να αντικαταστήσει τον μαζικό τουρισμό των προηγούμενων χρόνων.

Αυτό φαίνεται άλλωστε κι απ' το προσανατολισμό των χρημάτων του Ταμείου Ανάκαμψης προς: «[τη] δράση για τη διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος με προϋπολογισμό 260 εκατ. ευρώ. Με την ίδια λογική θα παρέχεται επιδότηση για την ανάπτυξη και τη διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος, με παρεμβάσεις για τον Ορεινό τουρισμό, τον Τουρισμό Υγείας και Ευεξίας (αξιοποίηση Ιαματικών πηγών), τον Αγροτουρισμό και τη Γαστρονομία, την αναβάθμιση των τουριστικών λιμανιών, τον Καταδυτικό τουρισμό, την προσβασιμότητα στις παραλίες.» (Capital.gr, 21/08/2021)

Στην ίδια κατεύθυνση κινούνται και τα επενδυτικά σχέδια των ελληνικών τραπεζών. Η Eurobank ανακοίνωσε το επενδυτικό της πλάνο για το 2022-23 στο οποίο συμπεριλαμβάνει ένα επενδυτικό πακέτο με την παρακάτω διάρθρωση: «275 εκατ. ευρώ για ανέγερση ξενοδοχειακών μονάδων και επεκτάσεις κλινών, 225 εκατ. ευρώ για αναβάθμιση και την ανακαίνιση μονάδων και 250 εκατ. ευρώ για εξαγορές και αναχρηματοδοτήσεις». Η Eurobank, λοιπόν, κατευθύνει την αγορά τόσο προς τη συγκέντρωση του τουριστικού κεφαλαίου, όσο και προς τη σύμπραξη του κατασκευαστικού και του τουριστικού κεφαλαίου στην κατεύθυνση της δημιουργίας νέων υποδομών, ικανών να υπηρετούν τις κεντρικές γραμμές που έχει ορίσει το ελληνικό κράτος.

Παράλληλα, στην έρευνα με τίτλο «Ελληνικός τουρισμός, Σχέδιο δράσης 2030» απ' το Ινστιτούτο Insete, πέρα από τη συνήθη φλυαρία περί βιώσιμου και πράσινου τουρισμού, εμφανίζεται μια ακόμα διάσταση της παραπάνω κατεύθυνσης. Ο τίτλος της είναι «προσέλευση του κοσμοπολίτη τουρίστα» (σ.64). Ο κοσμοπολίτης τουρίστας είναι το υποκείμενο του high- end τουρισμού. Είναι αυτός που θα γοητευτεί από τις εκλεπτυσμένες υπηρεσίες, θα λατρέψει τη local εμπειρία, θα προσανατολιστεί με τη χρήση εφαρμογών και φυσικά θα καταναλώσει συγκεκριμένα branded προϊόντα αφήνοντας περισσότερα λεφτά.

Απ' ότι φαίνεται ο «κοσμοπολίτης τουρίστας» και ο «πράσινος τουρισμός» θα μας ταλαιπωρήσουν το επόμενο διάστημα γιατί είμαστε σίγουρες/οι πως πίσω από τις τεχνοκρατικές διακρίξεις και τα eco friendly προϊόντα βρίσκεται η συνήθης εργασιακή πραγματικότητα του τουριστικού κεφαλαίου. Όσο κι αν τα αφεντικά του τουρισμού παριστάνουν πως εκσυγχρονίζονται και επενδύουν σε νέες τουριστικές υπηρεσίες, στην πράξη θα συνεχίσουν να επιβάλουν εκβιαστικά υγειονομικά πρωτόκολλα και δουλειές χωρίς δικαιώματα, χωρίς ρεπό και αργίες. Η τουριστική βιομηχανία δεν θα γίνει ποτέ φιλική, πράσινη ή αειφόρα. Ο ελληνικός τουρισμός θα παραμείνει πίσω από κάθε μεταμόρφωση του ένα περιβάλλον εκτός του εργατικού δικαίου και μια βαλβίδα εισαγωγής ρευστότητας για τα ελληνικά αφεντικά και τις τράπεζες από τη παγκόσμια μεσαία τάξη.

1. Η Global Blue είναι η μεγαλύτερη εταιρία «επιστροφής φόρου» στην Ελλάδα. Συνεπώς μπορεί να μας παρέχει μια καλή εικόνα για τις διεθνείς συναλλαγές που έγιναν στο ελληνικό κράτος.

